

РЕШЕНИЕ

№ 77

гр. Варна , 13.01.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, IV СЪСТАВ в публично заседание на седемнадесети декември, през две хиляди и двадесета година в следния състав:

Председател:	Жана И. Маркова
Членове:	Тони Кръстев Десислава Г. Жекова
Секретар:	Мая М. Петрова

като разглежда докладваното от Тони Кръстев Въззивно гражданско дело № 20203100503278 по описа за 2020 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба на Р. Й. К. чрез адв. Nicoleta Тодорова – особен представител, срещу решение № 260299/15.09.2020 г., постановено по гр.дело № 18638/2019 г. по описа на РС – Варна, с което съдът е приел за установено по отношение на “Мелон България“ ЕАД, че Р. Й. К. дължи заплащането на присъдените със Заповед за изпълнение № 6216/09.08.2019 г., издадена по ч.гр.д. № 11176/2019г. по описа на ВРС, суми в общ размер 959 лева, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на заявлението – 17.07.2019 г., като вземанията са цедирани от „Първа инвестиционна банка“ АД на „Мелон България“ ЕАД с договор от 02.04.2018 г.

Във въззивната жалба се излага, че решението е неправилно и необосновано. Въззивникът поддържа, че договор за кредитна карта № 118РКО-В-1156/21.12.2007 г. е нищожен поради противоречие на закона – императивни разпоредби на чл. 11, ал. 1, т.т. 7-12 и 20 от ЗПК и „противоречие с добрите нрави с оглед прекомерност и очевидно неравноправни клаузи“. Излага подробна аргументация. Поддържа, че

вземането е погасено по давност, която е изтекла още на 21.12.2014 г. В тази връзка изтъква нищожност поради неравноправност на клаузата предвиждаща автоматично подновяване на срока на договора, сключен на 21.12.2007 г., който е със срок на действие две години.

В срока по чл.263 ГПК въззиваемата страна „Мелон България“ ЕАД не е подала писмен отговор.

Постъпилата въззивна жалба е редовна и отговаря на изискванията на чл.260 от ГПК – подадена е от надлежна страна, срещу акт, подлежащ на обжалване и съдържа останалите необходими приложения, вкл. доказателства за платена държавна такса.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

В настоящия случай съдът намира, че постановеното от ВРС решение е валидно и допустимо, поради което жалбата следва да бъде разгледана по същество.

По предмета на спора:

ВРС е бил сезиран с иск, предявен по реда на чл.422 ГПК от „Мелон България“ ЕАД срещу Р. Й. К. за признаване на установено в отношенията между страните, че ответницата дължи заплащането на присъдените със Заповед за изпълнение № 6216/09.08.2019 г., издадена по ч.гр.д. №11176/2019 г. по описа на ВРС, в полза на ищеца суми в общ размер 959 лева, в т.ч. 500 лева – главница по договор за издаване на револвираща кредитна карта с чип и предоставяне на овърдрафт по разплащателна сметка № 118РКО-А-1156/21.12.2007 г., сключен между „Първа инвестиционна банка“ АД и Р. Й. К.; сумата от 420 лева – наказателна лихва съгласно т. 8 от договора; сумата от 39 лева – такси и разноски към банката, ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на заявлението – 17.07.2019 г. до окончателното изплащане, които вземания са прехвърлени на ищеца с Договор за прехвърляне на вземания /цесия/ от 02.04.2018 г. между „Първа инвестиционна банка“ АД и „Мелон България“ ЕАД.

Ищецът твърди, че между ответницата и „Първа инвестиционна банка“ АД бил сключен Договор за револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на овърдрафт по разплащателна сметка № 118РКО-А-1156 от 21.12.2007 г., по силата на който банката предоставила и кредитополучателят усвоил в пълен размер банков кредит тип овърдрафт в размер на 500 лева. Твърди се, че длъжникът не обслужвал кредита и не бил извършвал плащания за погасяване на дълга от 08.08.2008г., когато било последното плащане. Ответницата дължала и годишна такса за поддържане на кредитната карта в размер на 39 лева. Твърди се, че ищецът е придобил вземането по процесния договор въз основа на сключен с „ПИБ“ АД Договор за цесия от 02.04.2018 г. Твърди се, че банковият кредит тип овърдрафт е обявен за изцяло и предсрочно изискуем на 27.03.2019 г. с уведомление, връчено чрез ЧСИ по реда на чл.47, ал.5 ГПК.

В отговора на исковата молба назначеният особен представител на ответницата е изразил становище за недопустимост и неоснователност на иска. От договора за цесия не се установявало ищецът да е придобил вземането по посочения в исковата молба договор за кредит, респективно не бил активно легитимиран да търси защита на спорното право. Прави се възражение за погасяване на иска по давност. Поддържа се, че срокът на договора за издаване на международна кредитна карта с чип и предоставяне на овърдрафт е изтекъл на 21.12.2009 г., от който момент е започнала да тече погасителната давност и общият петгодишен давностен срок е изтекъл преди датата на сключване на договора за цесия от 02.04.2018г. Възражава се, че процесният договор е недействителен поради противоречие с чл.11, ал.1, т. 7-12 и 20 ЗПК, както и неподписване, незапознаване и необсъждане на ОУ към договора. Като основание за нищожност се сочи и противоречие с добрите нрави с оглед прекомерност на уговорените лихвени плащания и очевидно неравноправни клаузи. В чл.8 от процесния договор била уговорена лихва върху лихва, която клауза била неравноправна и недействителна. Възражава се, че международната карта с чип не била предадена на кредитополучателя и овърдрафтът по разплащателната сметка в размер на 500 лева не бил предоставен на ответницата. Ответницата не била уведомена за предсрочната изискуемост на кредита и дължимите суми.

Съдът, като съобрази предметните предели на въззивното производство,

очертани в жалбата, приема за установено от **фактическа и правна страна** следното:

От приетите по делото писмени доказателства се установява, че на 21.12.2007г. между Първа инвестиционна банка АД и Р. Й. К. е сключен Договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на овърдрафт по разплащателна сметка. Видно от клаузите на банката се е задължила да открие и води на името на титуляря картова разплащателна сметка и да издаде към нея международна кредитна карта с чип Visa Classic като предоставя на титуляря кредит овърдрафт по същата сметка в размер на 500 лева. Срокът за ползване на овърдрафта е до 21.12.2009 г. като същият се подновява автоматично при условията и реда на Общите условия (ОУ) на банката. Видно от т. 36.1 от ОУ срокът се удължава автоматично всеки път за нов едногодишен период, при условие, че никоя от страните не се е възползвала от правото си да прекрати договора с предизвестие. Титулярят се е задължил да погасява предоставения овърдрафт в сроковете и по начина, договорени в ОУ, а именно до всяко 5-то число на месеца да внася минимална погасителна вноска представляваща 5 % от дебитното салдо по сметката към последния отчетен период, но не по-малко от 10 лева. При непогасяване до датата на падежа на пълния размер на дебитното салдо банката начислява фиксирана годишна лихва по всяка отделна трансакция, считано от датата на осчетоводяването ѝ до погасяването ѝ, която съгласно т. 7 от договора е в размер на 16 % за плащания чрез ПОС терминал и 18 % за всички останали плащания. При неплащане на погасителна вноска или надвишение на кредитния лимит, кредитополучателят дължи наказателна надбавка над договорения лихвен процент в размер на 12 %. В т. 41 от ОУ е посочено, че банката има право да прехвърли вземанията си срещу титуляря на трето лице. С Договор от 02.04.2018 г. „ПИБ“ АД е прехвърлило в полза на „Мелон България“ ЕАД вземания срещу длъжници, посочени в Приложение №1 и №2, в т.ч. и вземането към Р. Й. К.. Видно от т.11 от договора титулярят е декларирал, че са му предоставени и е запознат с ОУ и Тарифата за такси и комисионни на банката. Представена е и нарочна разписка, подписана от ответницата, удостоверяваща получаването на издадената кредитна карта заедно с ПИН код в запечатан плик (л. 13 ВРС).

По делото е прието заключение на вещо лице по допуснатата по делото

ССчЕ, което съдът кредитира като компетентно и обективно. Съгласно заключението усвоената главница по кредитната карта е в размер на 500 лева. Към датата на цесията 02.04.2018г. задълженията при „ПИБ“ АД са: главница 500 лева; редовна договорна лихва 19.07.2008г. до 19.07.2015г. – 2 603.28 лева; наказателна лихва за периода 19.12.2008г. до 01.04.2018г. – 2 341.41 лева, годишни такси за периода 19.12.2008г. до 19.12.2011г. – 153.46 лева. Според вещото лице за периода от датата на цесията 02.04.2018г. до 17.07.2019 г. дължимата лихва ведно с наказателната надбавка би била в размер на 28 % годишно или 183,56 лева.

Видно от представеното писмо изх. № 2300/06.03.2019 г. на ЧСИ Д.С. и приложените към него уведомление от „Мелон България“ ЕАД до Р. Й. К., както и разписка за връчване и уведомление по чл. 47, ал. 1 от ГПК, издадени от ЧСИ, ответницата е уведомена за цесията и за обявената от цесионера предсрочна изискуемост на вземането при прилагане на фикцията по чл. 47, ал. 5 от ГПК след залепване на уведомление на 13.03.2019 г. на нейния постоянен и настоящ адрес и неявяване в рамките на двуседмичния срок по чл. 47 ал. 2 от ГПК да получи документите. Надлежно установено е от длъжностното лице, че ответницата не живее на адреса, поради което не е било необходимо извършването на повече от едно посещение. Процедурата по чл. 47, ал. 1 от ГПК е спазена, поради което книжата следва да се считат за редовно връчени на 27.03.2019 г., от която дата кредитът е предсрочно изискуем.

По релевираните във въззивната жалба оплаквания съдът намира следното:

Възражението, че вземането е погасено по давност, която е изтекла още на 21.12.2014 г. е неоснователно по отношение на вземанията за главница и наказателни лихви.

Няма основание да се приеме, че клаузата, предвиждаща автоматично подновяване на срока на договора, сключен на 21.12.2007 г. със срок на действие до 21.12.2009 г. е неравноправна, респ. нищожна. Напротив, видно от т. 36.1 и т. 36.2 , б. „а“ от ОУ, кредитополучателят има две възможности. Първо, да уведоми банката с предизвестие от 60 дни преди изтичане на срока на договора, че не желае автоматичното му продължаване за нов

едногодишен период и, второ, да прекрати договора едностранно по всяко време с 60-дневно писмено предизвестие.

Следователно, клаузата на т. 36 от ОУ не е неравнопоставна, тъй като договорът дава възможност на потребителя по всяко време да прекрати същия едностранно без каквито и да било допълнителни условия извън изискването за предизвестие, което в случая следва да бъде от един месец, съгласно чл. 35, ал. 1, изр. 2-ро във вр. с § 5 от ПЗР на ЗПК и чл. 26, ал. 4 от ЗЗД. По делото не са налице данни отговорността да се е възползвала от правото си едностранно да прекрати действието на договора, поради което същият не е бил прекратен до датата на обявяването на кредита за предсрочно изискуем.

Липсват данни, а не се и твърди от страните, задължението по договора да е било обявено за предсрочно изискуемо по реда на чл. 60, ал. 2 от ЗКИ в съответствие с постановките, приети в т.18 от ТР № 4 от 18.06.2014 г. по тълк. д. № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС преди отправяне на изявлението на ищеца с уведомлението, приложено към писмо изх. № 2300/06.03.2019 г. на ЧСИ Д.С.. Следователно до датата на изтичането на двуседмичния срок по чл. 47, ал. 5 от ГПК – 27.03.2019 г., между страните по делото е налице действащ валиден договор за кредит.

Предвид спецификата на договора за офърдрафт погасяването на задълженията по него не се изпълнява на предварително договорени анюитетни вноски. При ползването на овърдрафт, кредитополучателят има възможност да тегли суми в брой или да нарежда плащания за суми до определен лимит, надвишаващ наличността по банковата сметка. Кредитният лимит може да се използва при необходимост и се погасява с всяко постъпване на средства по сметката, като няма определена месечна вноска и лихвата, която се заплаща, се начислява само върху ползваната част и за дните, през които тя е ползвана.

Ето защо съдът приема, че общата петгодишна давност за главницата е започнала да тече на 27.03.2019 г. – датата на фингираното връчване на изявлението на кредитора за обявяване на кредита за предсрочно изискуем и към датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение не е изтекла. Вземанията за обезщетение за забава се начисляват на ежедневна база, поради което всички вземания, начислени преди 17.07.2016 г.

са погасени по давност. Същите не са предмет на исковата претенция. За обезщетение за забава, начислено от 17.07.2016 г. нататък, погасителна давност не е изтекла.

Що се отнася до претендираната сумата от 39 лева – дължими годишни такси за поддържане на кредитната карта към дата 19.12.2011 г., то видно от отправеното искане, се касае за вземане, чийто падеж е настъпил на 19.12.2011 г. Вземането има периодичен характер – годишна такса, следователно за него се прилага кратката тригодишна давност по чл. 111, б. „в“ от ЗЗД. Същата е изтекла на 19.12.2014 г., т.е. много преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение. Следователно възражението за изтекла давност по отношение на това вземане е основателно и ще бъде уважено. Следва да се отбележи, че предсрочната изискуемост касае единствено вземания, които към датата на обявяването ѝ са с ненастъпил падеж.

Неоснователно е възражението, че Договор за кредитна карта № 118РКО-В-1156/21.12.2007 г. е нищожен поради противоречие на закона – императивни разпоредби на чл. 11, ал. 1, т.т. 7-12 и 20 от ЗПК и „противоречие с добрите нрави с оглед прекомерност и очевидно неравноправни клаузи“.

На първо място цитираните разпоредби на чл. 11, ал. 1, т.т. 7-12 и 20 от ЗПК са неприложими към процесното договорно правоотношение, тъй като сега действащият ЗПК, в който се съдържат, е приет и обнародван в ДВ, бр.18 от 5 Март 2010г. и е влязъл в сила на 12.05.2010г. Договорът за кредит е сключен на 21.12.2007г. Съгласно § 5 от ПЗР на ЗПК, разпоредбите на закона не се прилагат за договори за потребителски кредит, сключени преди датата на влизането му в сила, с изключение на чл. 14, 15, 26 и 35, които се прилагат за безсрочни договори за кредит, сключени преди тази дата. Така посочените разпоредби, приложими за заварените от новия ЗПК правоотношения по договори за потребителски кредит, не влияят върху действителността на възникналото между страните договорно правоотношение. Чл. 14 и чл. 15 от ЗПК касаят промени в лихвения процент, каквито в случая не се твърдят, и задължението за предоставяне на извлечение от сметка по кредита, което няма отношение към валидността на договора. Чл. 26, ал. 1 съдържа

императивна забрана за кредитора да прехвърля вземането си по договор за потребителски кредит на трето лице, освен ако договорът за потребителски кредит предвижда такава възможност. В случая, видно от т. 41 от ОУ, изискването на закона е спазено. Чл. 35 ЗПК касае правото на потребителя да прекрати договор за потребителски кредит, сключен за неопределен период от време, което в случая е гарантирано от т. 36.1 и т. 36.2 , б. „а“ от ОУ, с което е изпълнено и изискването на чл. 4, ал. 1, т. 6 от ЗЗП.

Не се установява нищожност на договора поради противоречие с добрите нрави. Напротив, разпоредбите на договора и ОУ, тълкувани при спазване на правилото на чл. 20а от ЗЗД във връзка едни с други и всяка една в смисъла, който произтича от целия договор, с оглед целта на договора обичаите в практиката и добросъвестността, не разкриват белези на аморалност, недобросъвестност на търговеца и неравностойно третиране на потребителя. Касае се за обичайна финансова услуга по издаване на банкова кредитна карта, чрез която се усвоява предоставен от банката по свързаната с картата сметка кредит до определен размер. Условиата за усвояване, връщане и олихвяване на ползваните кредитни средства са обичайните в банковата практика за този вид услуга.

Съгласно разясненията, дадени в т. 2 от ТР 3/2017 от 27 март 2019 год. на ВКС на Република България, Общо събрание на Гражданска и Търговска колегии, изпълнението на длъжника след настъпване на падежа на безсрочното задължение е забавено и за периода от настъпване на предсрочната изискуемост до плащането вредите на кредитора от неизпълнението подлежат на обезщетяване. Размерът на вземането при предсрочна изискуемост по договор за заем/кредит следва да се определи в размер само на непогасения остатък от предоставената по договора парична сума (главницата) и законната лихва от датата на настъпване на предсрочната изискуемост до датата на плащането. За периода до настъпване на предсрочна изискуемост размерът на вземането се определя по действалия до този момент погасителен план, съответно според клаузите на договора преди изменението му.

В случая не се установява страните да са договорили мораторно обезщетение след датата на обявяване на предсрочната изискуемост.

Уговореното наказателна надбавка към договорната лихва се отнася за случаите на неплащане на дължими вноски в срока на действие на договора за кредит, но не и след неговото прекратяване посредством обявена предсрочна изискуемост.

Съдът намира, че предсрочната изискуемост е надлежно обявена на 27.03.2019 г. – датата на която е изтекъл двуседмичният срок по чл. 47, ал. 2 от ГПК за получаване на книгата от канцеларията на съдебния изпълнител. Ищецът претендира уговорената наказателна лихва в размер на 28 % за периода до датата на подаване на заявлението в съда – 17.07.2019 г. В случай, че искането за периода 28.03.2019 г. – 16.07.2019 г. бъде уважено, би се стигнало до неоснователно обогатяване на ищеца със сумата, надвишаваща законната лихва за забава за същия период. Забраната за неоснователно обогатяване е основен принцип в българското гражданско право, който има императивен характер. Договорът, от който произтича процесното правоотношение, има потребителски характер, поради което съдът е длъжен да следи служебно за правилното прилагане на императивните законови разпоредби осигуряващи защитата на кредитополучателя. Ето защо, искът за установяване на дължимост на наказателна лихва в размер на 28 % за периода от 28.03.2019 г. до 16.07.2019 г. – датата на подаване на заявлението в съда, е неоснователен и решението на ВРС в тази негова част е неправилно. Дължимата наказателна лихва за забава от 28% годишно върху главницата от 500 лева за периода от 17.07.2016 г. до 27.03.2019 г. е в размер на 377,04 лева. За разликата над тази сума до предявения размер от 420 лева искът следва да се отхвърли. Заявителят не е поискал издаване на заповед за изпълнение за присъждане на мораторно обезщетение в размер на законната лихва за забава за периода от 28.03.2019 г. до 16.07.2019 г., поради което с оглед на диспозитивното начало в процеса съдът не може да присъди обезщетение на това основание.

Поради несъвпадане на изводите на двете инстанции по съществото на спора, решението на ВРС следва да бъде отменено в частите, касаещи лихвите и годишните такси, както и в частта за разноските.

С оглед изхода от делото, на основание чл. 78, ал.1 ГПК, на въззиваемата страна – ищец, следва да се присъдят съразмерно на уважената

част от исковете сторените **съдебно-деловодни разноси** както следва: 68,59 лева за заповедното производство, изчислени на база 25 лева заплатена д.т. и юрисконсултско възнаграждение, което съдът определя в размер на 50 лева; 754,46 лева за производството пред ВРС, изчислени на база 125 лева заплатена д.т., 100 лева – определено от съда юрисконсултско възнаграждение, 300 лева – депозит за особен представител и 300 лева за депозит за ССЧЕ; 228,62 лева за производството пред ВОС, изчислени на база 100 лева – определено от съда юрисконсултско възнаграждение и 150 лева – депозит за особен представител.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 260299/15.09.2020 г., постановено по гр.дело № 18638/2019 г. по описа на РС – Варна в частите, с които съдът е приел за установено по отношение на “Мелон България“ ЕАД, че Р. Й. К. дължи заплащането на присъдените със Заповед за изпълнение № 6216/09.08.2019 г., издадена по ч.гр.д. № 11176/2019г. по описа на ВРС, суми в размер на разликата над 377,04 лева до претендирания размер от 420,00 лева наказателна лихва съгласно т. 8 от договор за кредитна карта № 118РКО-В-1156/21.12.2007 г. и сумата от 39,00 лева, представляващи такси и разноси към банката, както и в частта за разноските, като вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ иска на „Мелон България“, ЕИК 130550702, със седалище и адрес на управление гр.София, бул. „Мария Луиза“ № 100, ет.3, да бъде прието за установено в отношенията между страните на основание чл.422 ГПК, че ответницата Р. Й. К., ЕГН ***** с адрес: гр.Варна, ул. „Густав Вайганд“ №18, ет.3, ап.6, дължи заплащането на разликата над 377,04 лева до претендирания размер от 420,00 лева наказателна лихва съгласно т. 8 от договор за кредитна карта № 118РКО-В-1156/21.12.2007 г. и сумата от 39,00 лева, представляващи такси и разноси към банката, които вземания са прехвърлени с Договор за прехвърляне на вземания /цесия/ от 02.04.2018 г. между „Първа инвестиционна банка“ АД и „Мелон България“ ЕАД, присъдени със Заповед за изпълнение №6216/09.08.2019г., издадена по ч.гр.д.

№11176/2019г. по описа на ВРС.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260299/15.09.2020 г., постановено по гр.дело № 18638/2019 г. по описа на РС – Варна, в останалата част.

ОСЪЖДА Р. Й. К., ЕГН *****, с адрес гр.Варна, ул. „Густав Вайганд“ № 18, ет.3, ап.6, да заплати „Мелон България“, ЕИК 130550702, със седалище и адрес на управление гр.София, бул. „Мария Луиза“ № 100, ет.3, сумата от **1051,67 лева** сторени съдебно-деловодни разноси съразмерно на уважената част от исковите, от които 68,59 лева за заповедното производство; 754,46 лева за производството пред ВРС и 228,62 лева за производството пред ВОС, на основание чл. 78, ал.1 и ал. 8 от ГПК.

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на касационно обжалване (чл. 280, ал. 3 от ГПК).

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____